

LIN-NYTT

Medlemsblad for Norges Linforening

Årgang 26 Nr. 3 – 2016

Silkeveven på Skarnes

LINFORENINGENS TUR 2016 – DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN – MARKEDET PÅ GLOMDALSMUSEET – SKUDEFESTIVALEN – OLJELINFORSØKET, DEL 2 – SKÅNES LINCENTRUM – HAMP- OG LINMUSEUM I ROMANIA – ”NI VEVERE” OG DOBBELTVEV PÅ HØRVÆVSMUSEET – LINBEREDNINGSKAKA FRÅN VÄDDÖ –HÅNDARBEIDSHJØRNET – VEVHJØRNET

Fra Linleder'n

Til linfolket

Så er sommeren over i år og. Det er som alltid vemodig, men alle høstens morsomme og interessante gjøremål ligger foran oss.

Mye god formidling, blant annet i Molde i vår, resulterte i stor etterspørsel etter linfrø og såpespon. Vi sendte, og vi sendte, og det vitner om økende interesse.

Så får vi håpe at vi kan få litt tilbakemelding om linåkre og bunadskjorter vasket med såpespon.

Årets lintur rundt Mjøsa ble en meget vellykket tur. Tema var både fiberlin og oljelin selvfølgelig, og vi fikk med oss begge deler. Turen var ganske travel, men vi greide det fint, og det var godt å se alle aktivitetene knyttet til lin, som foregår i vår nærhet. Jeg sender en stor takk til alle dem som åpnet sine hjem eller verksteder for oss.

Visningen på Apelsvoll var interessant. Nå vet i hvert fall jeg mye mer om hvordan våre maskiner der fungerer.

Turen var ikke på langt nær fulltegnet, og det var på nippet at den ikke ble noe av. Dette er et spørsmål vi må diskutere. Skal turene bare være lange og dyre, eller skal vi og tilby kortere turer?

Det er ikke bestemt noe sted for årsmøtet 2017. Styret vil gjerne ha forslag til steder hvor årsmøtet kan avholdes.

Norges Linforening, avdeling Rogaland, deltok på Skudefestivalen i Skudeneshavn i sommer. Det ble veldig godt mottatt. Voksne og barn var interessert i hvordan lin blir fremstilt, samt hvordan lin skal behandles. Vi ble invitert til å komme igjen.

Jeg vil ønske alle lykke til med linavlingene i høst. Det eneste jeg hittil har sett er oljelinbukettene fra Nord-Trøndelag, fra Ovidies lin. De var veldig flotte.

Anne

Linforeningens tur - 2016	3
Den kulturelle skolesekken	7
Marked på Glomdalsmuseet	9
Linforeningen på Skudefestivalen	9
Oljelinforsøket - del 2	10
Skånes lincentrum	14

Hamp- og linmuseum i Romania	15
"Ni vevere" og dobbeltvev på Hørvævmuseet	16
Linberedningskaka från Vaddö	18
Håndarbeidshjørnet: Duk i gåsøye	19
Vevhjørnet: Silkeveven	20
Funksjoner i Norges Linforening	23

Linforeningens tur – 2016

Tekst: Turid Sørbrøden og Bjørg Heie

Foto: Anne Grete Friberg

Med Linforeningens tur sommeren 2016 brøt vi tradisjonen med å reise utenlands - vi besøkte de brede bygder på Østlandet. Her fikk vi inspirasjon og viten, og ikke minst ble vi imponerte over hva som skapes rundt om.

Vevnader i svensk og kinesisk tradisjon

Vi startet i Akershus, hvor vi besøkte gården Hofseth søndre og Silkeveven på Skarnes.

På Hofseth hadde to driftige unge karer skapt sin egen arbeidsplass, hvor de blant mye annet tilbød - og ikke minst kunne vise fram - hele sortimentet fra Klässbols linneveveri i Värmland. Utstillingslokalene var gårdens egne tradisjonsrike bygninger, og fristelsene var mange.

LITT AV KLÄSSBOLS SORTIMENT PÅ HOFSETH GÅRD

At det finnes en kinesisk Dragevevstol på Skarnes er jo helt utrolig. Like utrolig er det vakre silkestoffet som kommer ut fra en renning på 12000 tråder og et samspill mellom to vevere. Vi fikk omvisning og hørte om den unike silkeveven i Kina. Produkter kunne beundres og kjøpes. Les mer om silkeveven side 20.

GUO YAXIANG VISER OG FORTELLER OM DEN TYNNE SILKETRÅDEN

LITT AV DRAGEVEVSTOLEN (SE OGSÅ SIDE 20-22)

SILKEBROKADE VEVT PÅ DRAGEVEVSTOLEN

DEN RØD SILKERENNINGEN MED FORSKJELLIGE FARGER PÅ SILKETRÅDENE SOM SKAL BRUKES I INNSLAGET

Driftige damer og vakre produkter

INNLANDSBUNADEN GRØDE

Vi forflyttet oss etter hvert til Mjøsbygdene og møtte dyktige kvinner. Én har laget en bunad selv, én lager de vakreste tepper etter gamle mønstre, én har laget en arbeidsplass i bygda ved å veve strå til vakre tapeter, og én viste oss hvordan vi kan bearbeide lina vår maskinelt.

På Oustad gård i Romedal traff vi Anne Holen, hennes bror - som driver gården de begge er fra - og hans samboer, Toril Glad-Iversen, som med skaperkraft og mye arbeid, har fått fram Innlandsbunaden Grøde.

Bunaden har stakk og liv i to-skaft ull fra Gudbrandsdalen Uldvarefabrikk, skjorte og fôr i livstykket er 100 % lin, broderiene er i ullgarn og bomullsgarn. I broderiene finner vi åkerens og markens grøde. Lin- og potetblomsten, som har betydd så mye for økonomien på Hedmarken gjennom

tidene, har fått en fratredende plass.

Gyda Sørby kjenner mange av oss som mangeårig medlem av Linforeningen. Vi var kjent med at hun drev med billedvev og kopierte gamle tepper, men - Gydas tepper var bare praktfulle! Hun gjenskaper vår kulturarv, kopierer tepper fra bl.a. Maihaugen, bruker lin i renningen og plantefarger alt selv.

Alt kunne jo ikke rekkes på en dag, og neste dag var like rik på opplevelser. På Gjøviksida av Mjøsa ligger bygda Biri med merkevaren Biritapet, et håndverksprodukt laget av havrestrå som festes på veggen slik at eieren kan ta den ned og ta den med til neste bosted.

Det første tapetet laget Clara Semb av et julenek. Hun synes det hadde slik en vakker glød og plasserte det på veggen i spisestua. I dag er det tredje generasjon, sønnetatteren Ingeborg Semb, som driver tradisjonen videre. --- Og her går ingen ressurser til spille, kornet benyttes også. Halmstråene treskes før de kommer i veven.

ETT AV GYDA SØRBYS TEPPER

INGEBORG SEMB FORTELLER OM HVORDAN BIRI TAPET BLIR VEVD

*DEMONSTRASJON AV BEREDNINGSTYRETT PÅ
APELLSVOLL*

Beredningsutstyret på Apelsvoll er et kjent begrep for mange av oss – men det benyttes for lite. Her fikk vi en fagmessig demonstrasjon av hvordan det skal brukes. Anne Holen avsluttet det hele med å lage en tradisjonsrik krans av lina. Slik kunne lina oppbevares før spinning.

Oljelinmaling

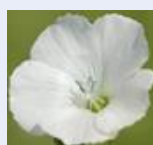
Så beveget vi oss over på oljelin og linoljemaling. To menn, denne gang, hadde skapt seg arbeidsplass ved å importere og videreselge linolje for maling.

Villa Bergfall på Hamar var et besøk verdt i seg selv, og i underetasjen var det butikk med det meste til restaurering av gamle trehus. De importerer linolje fra Tyskland og blander malingen selv for salg direkte eller på nett.

Per Anders Gjørslie på Hoelstad gård i Furnes har malt husene på gården med linoljemaling. Vakkert og varig. Han mente det ville holde i 12 år. Han importerer linolje, denne gangen fra Sveige, og blander og selger linoljemaling og andre bygningsvernprodukter (se Lin-Nytt 2015 (4):18-21).

*I UNDERETASJEN PÅ VILLA BERGFALL FANTES OGSÅ MYE INTERESSANT
Å SE*

Vev i norsk tradisjon

Tilbake igjen i Akershus besøkte vi Grinnakervev, som ligger på gården Nordre Grinnaker på Hadeland. Nok en bedrift tuftet på tradisjon og idealisme. Moren til dagens eier hadde ønske om å produsere duker i gamle mønstre. Bedriften startet i 1989, og det veves damaskduker i halvlin, den

FRA GRINNAKER VEV

tradisjonelle Hadelandsbuserullen, og festdrakter og klær til voksne og barn. Det samarbeides en del med Klässbol på innkjøpssiden, og lintråden som benyttes er dyrket i Nord-Frankrike.

FRA GRINNAKERVEV

Et vakkert sted med skjønne varer hvor vi kunne vært lenge.

Utrolig hva vi fikk med oss på to døgn,

og enda er ikke besøket på Domkirkeodden på Hamar - hvor Linjentene fra Våle hadde flott stand, og det var tid til å rusle i urtehagen - ei heller besøket i Prøysenstua med god mat og flott omvisning

nevnt. Amtmannsgården på Toten ble også besøkt, og vi ble vartet opp på tradisjonsrikt vis der vi kom. Overnattingene var på spennende Fokhol gård - økologisk drevet - og Sillongen Hotel, Bøverbu.

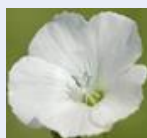
Flott levert, planlagt og gjennomført. Vi reiser gjerne på flere turer.

PÅ DOMKIRKEODDEN VISTE LINJENTENE BL.A.
PLANTEFARGET LIN

OG HEKLET LIN TIL VENSTRE, TIL HØGRE LIN SOM BARE ER
SKAKET OG SKAL HEKLES

På tur med den kulturelle skolesekken

Tekst og foto: Gro Finnes Klev

Hva gjør en ikke for å formidle om linets mange egenskaper?

En tirsdag morgen i begynnelsen av juni kl. 06.30 sto jeg klar til å reise over Boknafjorden sammen med Anna Halsne, husflidskonsulent i Rogaland, og Målfrid Husebø.

Vi skulle til Vikevåg skole i Vindafjord kommune for å fortelle 73 forventningsfulle barn og ungdommer om lin. Kommet vel over fjorden, hadde vi en og en halv times kjøring foran oss for å rekke skolen før det ringte inn til første time.

LINFORENINGEN SKAL UT Å DEMONSTRERE LIN MED FULLSTAPPET
BIL.

Været hadde vært fint de siste dagene, som det gjerne er rett før sommerferien starter. Men av alle ting så kom skodden nå sigende. Og hvordan bråke når skodden truer med å gå over til dråper?

Elevene satt andektig med vidåpne øyne og hørte på det vi hadde å formidle. Det manglet ikke på iver da de fikk se frøene som lå inne i kapslene. Det var det «beste» de hadde smakt! Det gikk tålig bra med bråkingen og skakingen tross været. Litt mye stry, kan en trygt si det ble! Anna viste spinning på håndten og ungene laget sin egen tråd ved å la fibrene tvinne på låret. Tråd nok til å lime på arket med alle prøvene av linens ulike stadier.

Det var tre fornøyde «lindamer» som sen ettermiddag tok fergen tilbake til fastlandet og var enige om at det hadde vært en fin dag!

BRÅKING

SPINNING MED HÅNDTEIN

HEKLING

Marked på Glomdalsmuseet

Tekst og foto: Kathrine Bringsdal

Norges Husflidslag hadde landsmøte på Hamar 3. til 5. juni 2016. I den forbindelse ble det arrangert stort marked på Glomdalsmuseet lørdag den 5. juni. Alle husflidslagene i Hedmark hadde stand. Her ble vist teknikker i alle varianter. Stange husflidslag hadde valgt lin som emne. De viste både spinning og broderi. Anne Holen satt med et stort rokkehode og spant.

SPINNING UNDER MARKEDET PÅ GLOMDALSMUSEET

Linforeningen på Skudefestivalen 2016

Tekst og foto: Anne Holth Larsen

Norges Linforening hadde i år stand på Skudefestivalen i Skudeneshavn på Karmøy. Skudefestivalen er en årlig hendelse der båter og forskjellige håndverk er i fokus. Den blir avholdt første helgen i juli hvert år i den gamle delen av Skudeneshavn. Linforeningen passet godt inn, og folk var interesserte i det vi viste.

Det var Gro Klev, Kathrine Bringsdal og Målfrid Husebø som demonstrerte og forklarte.

Vi viste hele prosessen, Gro hadde med en krukke med linplanter i blomst, og vi hadde ferdig røytet lin. Det ble bråket, skaket, heklet og spunnet.

Ungene fikk prøve seg.

Vask og stell av lin ble demonstrert og mange kjøpte såpespon. Folk er glade for å lære og behandle sitt lintøy riktig.

Vi hadde og med linolje. Her er mange godt bevarte gamle hus, og folk er interessert i hvordan gjøre det på beste måte. Mange er derved interessert i linoljemaling.

HER DEMONSTRERES EN DEL AV PROSESSEN

Skudefestivalen er alltid godt besøkt, og det er hyggelig å være der. Vi ble invitert til å komme neste år og.

Kontingent

Har du glemt å betale kontingenten for 2016?

Årskontingenten er for enkeltmedlem 350 kr, familiemedlem 100 kr og organisasjoner / bedrifter 450 kr.

Kontonummer: 1503.10.55900.

Betal den snarest hvis du ønsker neste nummer av Lin-Nytt. Husk å merke innbetalingen med ditt navn.

Oljelin – del 2

Tekst: Hanne Gjendem

Foto: Anne Kjersti Uhlen

Første del av beskrivelsen om forsøket med oljelin står i Lin-Nytt 2016 nr. 2.

Kort om forsøket

Oljelin trenger lang tid for å modnes og kan dermed bare dyrkes på de beste jordbruksarealene i Norge. Siden det stadig forskes på nye frøtyper, ville Norges Linforening prøve ut noen av de nye frøtypene for å se om de kunne vokse på ulike steder i Norge. I tillegg var det et mål å analysere hva frøene inneholdt.

Frøtypene 'Abacus' (UK), 'Serenade' (D) og 'Brighton' (NL) ble dyrket av medlemmer i Linforeningen i Valdres Oppland, Sandnes Rogaland, Skollenborg Buskerud, Bærum Akershus og Frosta Nord-Trøndelag.

Det ble samlet inn frø fra alle stedene og beskrevet hvordan dyrkingen hadde foregått. Frøene ble så analysert av Nofima.

Resultatet av analysene hos Nofima

Sted	Sort	Mettede fettsyrer		Umettede fettsyrer				%Fett
		16:0	18:0	18:1n-9. Omega-9 Enumettet	18:1n-7. Omega-7 Enumettet	18:2n-6. Omega-6 Flerumettet	18:3n-3 Omega-3 Flerumettet	
Frø fra bakeriet	Ukjent	6	5 -	21 +	0,7 +	15	53 -	38
Akershus	Abacus	5	3 +	15	0,5	12 -	64 +	34
Akershus	Serenade	6	4	16	0,6	18	55	34
Akershus	Brighton	6	5 -	15	0,6	18	56	37
Frosta	Abacus	5	3 +	16	0,5	14	61	35
Frosta	Serenade	6	4	16	0,6	18	56	34
Frosta	Brighton	6	4	13	0,6	18	59	35
Skollenborg	Abacus	6	4	15	0,6	18	55	36
Skollenborg	Serenade	6	4	13	0,6	19 +	57	39
Skollenborg	Brighton	6	5 -	14	0,6	19 +	56	36
Sandnes	Abacus	5	3 +	14	0,4 -	14	64 +	37
Sandnes	Serenade	5	2 +	13	0,5	21 +	58	39
Sandnes	Brighton	Ble ikke dyrket i Sandnes						
Valdres	Abacus	5	3 +	14	0,4 -	15	63	37
Valdres	Serenade	6	3 +	12 -	0,5	20 +	58	38
Valdres	Brighton	6	4	11 -	0,5	18	60	36
Valdres	Elektra	5	3 +	12 -	0,5	19 +	60	34
Såkorn	Abacus	5	3 +	19 +	0,6	12 -	60	38
Såkorn	Serenade	6	4	19 +	0,8 +	18	52 -	36
Såkorn	Brighton	6	3 -	15	0,6	18	58	36
Høyeste tall – laveste tall			5-2	21-11	0.8-0,4	20-12	64-52	39-34

- ‘Elektra’ er en fiberlinsort, dyrket i Valdres, som også ble testet
- Såkorn er de frøene vi fikk fra Strand Unikorn som har blitt produsert nedover i Europa.
- Det er satt + bak høy skår og – bak lav score
- Olje eller fett bør inneholde så lite som mulig av mettede fettsyrer. Et høyt innhold av den umettede oljesyren er bra. Ikke minst er det viktig at linfrø er rik på omega-3 – linolensyre med en score på 57/60. Rapsolje har til sammenligning ca. 10, solsikkeolje 0 og olivenolje 1. Omega-6 får vi for mye av.
- Fra Lin-Nytt 2013 nr. 2 trykket Linforeningen en rekke artikler om bruk av lin i mat med oppskrifter.

De tre oljelinsortene sammenstilt uavhengig av sted

Typer fett Frøtyper	Mettet fett		Umettet fett				%Fett
	16:0	18:0	18:1n-9. Omega-9	18:1n-7. Omega-7	18:2n-6. Omega-6	18:3n-3 Omega-3	
Abacus	5,2	3,2	15,8	0,52	14,2	60,6	36,0
Serenade	6,0	4,2	13,6	0,58	18,2	57,8	36,0
Brighton	6,0	3,8	15,2	0,62	18,6	55,6	36,2

- ‘Abacus’ har signifikant lavere **mettet fettsyre** 16:0 og 18:0 samt **umettet** 18:2n-6. ‘Abacus’ har akkurat så vidt signifikant høyere innhold av C18:3n-3, **linolensyre - omega-3** i forhold til ‘Brighton’.
- Det var ingen forskjell på sortene i fettinnhold.
- ‘Abacus’ er særlig interessant på grunn av lavere innhold av mettede fettsyrer og høyest innhold av linolensyre. Men forskjellene mellom sorter er allikevel små, i hvert fall om man skal tenke betydning for helse og ernæring.
- Om noen av disse sortene er lettere å dyrke, blir tidligere modne eller viser forskjeller i avkastning, er kanskje det relevante kriterier for å velge.
- Den høye mengden av omega-3, linolensyre, gjør at oljen som er presset ut, harskner lett. Det er derfor best å bruke hele frø, eller frø som nylig er malt eller presset.

Forsøket ble ikke lagt opp etter strenge vitenskapelige kriterier, men ble gjennomført for å få indikasjoner på mengde og kvalitet på forskjellige vekststeder. Det er derfor ekstra oppmuntrende

for oss at forskere ved NMBU/Nofima syntes forsøket vårt var såpass interessant at de har fulgt opp med å lage et lite forsøksfelt med de tre sortene nå i år 2016.

Anne Kjersti Uhlen, NMBU, har lagt ut de tre sortene som et lite forsøk med to gjentak i demonstrasjonsfeltet på NMBU. Rutestørrelse er 1,5*3 m. Det vil være mulig å gjøre avlingskontroll (lo og frø), og eventuelt andre registreringer (begynnende blomstring, avsluttende blomstring, kapsel- og frøtyngde, modenhetsgrad m.m.).

LINSORTENE STÅR FINN PÅ VOLLEBEKK 11.JUNI 2016

Sommerbesøk på Skånes lincentrum

Tekst og foto: Kristina Bjureke

Min interesse for lin begynte ikke før jeg flyttet til Norge og fikk være med på **Ranveig Blakkestads fantastiske lindemonstrasjoner** på Gamle Hvam museum for omtrent 25 år siden. Når jeg i sommer skulle besøke mitt barndomsfylke Skåne, så tenkte jeg at nå skulle det være spennende å besøke Skånes Lincentrum.

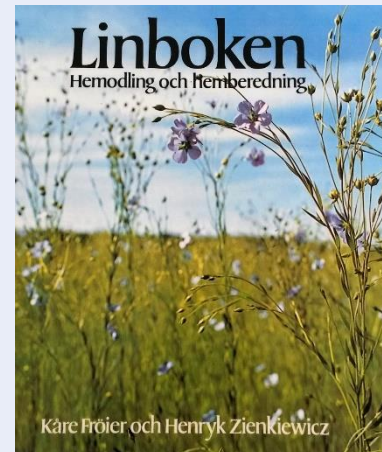
I en rød trebygning ved borgen Knutstorp (ca tre mil fra Helsingborg) har Skånelin sitt hovedkvarter. Foreningen ble dannet i 1986 og har som mål å spre kunnskap om både fiber- og oljelin og virke som kontaktorgan for alle linvenner. Foreningen

IngBritt Truedsson viser hvor smart interiøret er designet på Lincentrum: ved utstillinger felles benkene opp og fungerer som opphengsystem, når det er skoleklasser eller publikumsarrangement felles de ned som sittebenker.

fikk i 2007 14 paller med materiale fra firmaet Svalöv-Weibull med den store linguruen Henryk Zienkiewicz sitt forskningsmateriale. Det var alt fra foto og bøker til laboratorieutstyr og lin. Det er mye materiale og helt unikt. Foreningen arbeider nå med å katalogisere og undersøke det. Å motta en slik gave var fantastisk, og det har gitt foreningen et løft. De er langt fra ferdige med å gå igjennom den digre skatten av linundersøkelser og gjenstander.

På Skånes Lincentrum kan medlemmene berede lin, og de har bygget opp en utstilling og holder kurs og ulike arrangementer. Mange skoleklasser har vært på besøk og fått et innblikk i hvordan man bereder lin og hvor viktig den har vært i landbruket tidligere. I løpet av de ukene jeg var i Skåne var det ikke noe spesielt arrangement, men to meget vennlige linentusiaster i styret for Skånelin, IngBritt Truedsson og Jan Lindberg, åpnet og viste rundt etter at jeg kontaktet dem over deres hjemmeside.

Henryk Zienkiewicz kjente linbok. Henryk kom til Svalöv i 1939 som polsk statsstipendiat for studier av bearbeiding og dyrking av lin. Fra 1940 ble han ansatt ved Sveriges Utsädesförening i Svalöv, med ansvar for å bygge opp og utvikle linlaboratoriet.

Jan Lindberg i styret for Skånelin foran deres skakemaskin fra Polen. Det er den eneste som finnes i Sverige.

På deres nettside www.skanelin.se kan man lese om foreningen og kommende aktiviteter. Den 6. august blir det en utstilling om duker, 3. september viser Vävaren i Båstad sin kolleksjon av lintekestiler, og i oktober blir det lin-café. Om noen av dere som er medlemmer i Norges Linforening skulle ha veien forbi det vakre Skåne, glem da ikke å først sjekke Skånelin sin hjemmeside. Er dere heldige så kan besøket falle sammen med et av deres arrangementer.

Jeg vil takke IngBritt og Jan for et meget koselig og lærerikt besøk!

Hamp- og linnmuseum i Romania

Tekst og foto: Kathrine Bringsdal

I 2014 var jeg med på tur til Baia Mare-området i Romania. Her hadde Telemark fylke hatt et EU

DEMONSTRASJON AV EN DOBBELBRÅKE

prosjekt med utveksling av håndverk og utøvere. Vi var en gjeng som alle hadde interesse av å se på husflid og håndverk, og som reiste sammen med tidligere husflidskonsulent i Telemark.

I den forbindelse besøkte vi et hamp- og linnmuseum. Her hadde de noen få km med lin og hamp.

Vi ble møtt av et ektepar som demonstrerte beredning og spinning for oss. Ute stod en stor dobbelbråke. Hun spant først og fremst på håndtein.

LINOLJESÅPE TIL DEMONSTRASJON OG SALG

SPINNING MED HÅNDTEIN

”Ni vevere” og dobbeltvev på Hørvævmuseet

Tekst: Anne Sofie Brønn

Foto: Bente Kjærgaard Jensen og Anne Sofie Brønn

Hvert annet år besøker jeg danske venner på Fyn. Våre venner vet at jeg har ”lindilla”, og i den anledning har vi derfor også tidligere vært på Hørvævmuseet i Krengerup. I sommer var det en utstilling - ”Ni vevere vever dobbelt” - hvor en gruppe av ni svenske kunsthåndverkere viste arbeider i teknikken ”dobbeltvev”. Gruppens medlemmer har høyst ulik bakgrunn og erfaring innen vevfaget, men brenner alle for å bevare og utvikle kulturskatten dobbeltveving. Dette er en flere tusen år gammel teknikk, hvor noen av de eldste funnene er gjort i Peru.

I Sverige er de eldste funnene datert til 800-tallet e.Kr. I Bohuslän fikk teknikken et sterkt fotfeste og er kalt ”finnväv”. Oftest er ull og lin brukt som materiale. Dobbeltvev består av minst to vevde lag i forskjellige farger. Mønstre dannes når lagene bytter plass gjennom en spesiell plukketeknikk. Produktene ble brukt som dekorasjoner i hjemmet, bl.a. ved bryllup, dåp og begravelse. Slike skikker forandres over tid, og det er en risiko for at teknikken går tapt.

”Ni vevere” er overbeviste om at dobbeltveving har en fremtid. De har derfor – med utgangspunkt i den gamle teknikken – utviklet nye bruksområder, mønstre og materialer som passer i dagens miljø.

De formidler teknikken gjennom utstillinger, kursvirksomhet og de har laget et ”begynnerhefte” for den som vil prøve seg.

FRA UTSTILLINGEN "NI VEVER VEVER DOBBELT"

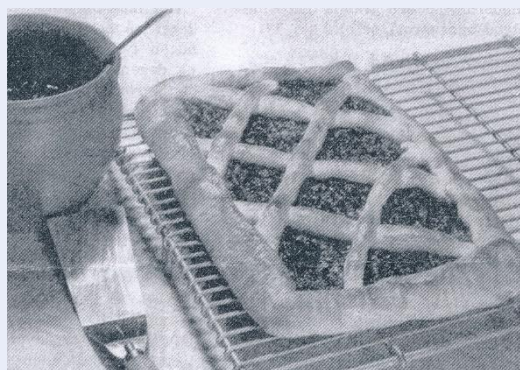
Elin Rönningbakken Denais har sendt oss en oppskrift på Linberedningskaka från Väddö. Oppskriften har hun funnet i en gammel bok fra 1950 «Det bästa brödet», ICA -Förlaget, Västerås, Sverige, og den vil hun gjerne dele med oss her. Under beredningen smaker kaken godt til kaffen! Kanskje kan du til og med blande litt linfrø i deigen.

Linberedningskaka från Väddö

100 g margarin
½ l mjölk
50 g jäst
2 msk socker
1 tsk salt
900 g vetemjöl

Fyllning:

Lingonsylt (tyttebær) eller annan sylt
äppelmos eller råa äppelskivor

Smält margarinet, häll på mjölken och låt blandningen bli ljum. Tillsätt den i sockret utrörda jästen och saltet. Arbeta in mjölet litet i sänder och arbeta degen blank och slät. Tag upp degen på mjölat bakbord och knåda den. Skjär av en bit av degen. Kavla ut resten av degen till en avlång kaka och lägg den på en smord plåt. Kakan bör vara omkr. 2 cm tjock. Vik upp kanterna runt om kakan. Krusa, nagga eller klipp kanten lätt. Strø litet socker och kanel på kakan och bred ut ett lager sylt eller mos ovanpå eller täck kakan med tunna äppelskivor, som beströs med socker och kanel. Kavla ut den undantagna degbiten och sporra eller rulla ut den i längder smala som en blyertspenna. Ruta inn kakan med längderna, jäs och grädda den i medelgod ungsvärme.

Duk i «GÅSØYE»

HÅNDARBEIDSHJØRNET

Tekst og foto: Kathrine Bringsdal

Materiale: Renning: Borgs lingarn nr. 35/2, halvbleket

Innslag: Håndspunnet lingarn av selvdyrket lin eller ubleket lingarn nr. 16/1

Vevskje: 60 – 10, med én tråd i hovel og tre tråder i tinn.

Skjebredde: 135 cm.

Høgre kant: 216 tråder.

Mønster 22 tr x 91 2002 "

Venstre kant: 216 "

Renneliste: 2434 tråder.

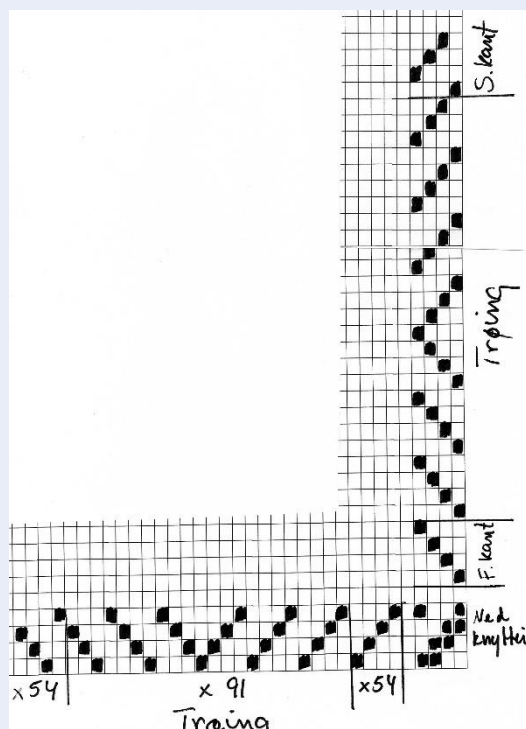
Trø duken på samme måte som en trær.

KANTER OG GÅSØYER

GÅSØYE

MØNSTER: TRÆING OG TRØING

VEVHJØRNET

Silkeveven, en uforglemmelig opplevelse

Tekst og foto: Gro Finnes Klev

Da Norges Linforening skulle på sin årlige tur, kolliderte denne med andre planer for sommeren for mitt vedkommende. Slik er det. Man kan ikke få med seg alt.

Men så hadde det seg sånn at jeg likevel fikk et besøk til Silkeveven. Dette møtet vil jeg fortelle litt om.

For oss som var med på den store Kinareisen, har vi jo opplevd den fantastiske veven i Nantong Textile Museum. Men å komme til Skarnes og få gjenoppfriske inntrykkene fra Kina, var helt spesielt.

Her står vevstolen fritt og majestetisk omgitt av silkebrokader, spesielt Yujin brokader og rekonstruerte drakter i gull og silke fra gravfunn fra forskjellige dynastier. Guo Yaxiang, som tok imot meg, lot meg bare få et lite glimt av stolen før hun førte meg inn i et tilstøtende rom. Her viste og fortalte hun om silken fra larvestadiet til tråd. Levende silkeormer lå på et teppe av morbærblader og godgjorde seg. For en opplevelse det må være å komme som forventningsfull ungdom/barn og oppleve mysteriet som silkeetråden er! I brosjyren som jeg fikk med meg, står det at en kokong kan inneholde en kilometer silkeetråd. Guo Yaxiang fortalte at de har et eget opplegg for skoler og gruppebesøk. Foruten å lære om silke og veving, kan de og få et innblikk i kalligrafiens kunst.

Når man ser på mangfoldet i ornamenter som de forskjellige silkestoffene er dekorert med, er det nesten ufattelig at det lar seg gjøre å veve slike stoffer. Etter hvert som historien bak keiserens klær ble fortalt, fanget mønstrene og fargebruken enda mer beundring. Og så var det store spørsmålet: Hvordan har det vært mulig å veve slike stoffer?

Det er her den klassiske, kinesiske vevstolen har gjort sin nytte. Stolen er fire meter høy, fem meter lang og har en renning med 12000 silkeetråder. Det er kun på slike vevstoler en har kunnet gjenskape for eksempel keiserdrakten fra Ming-dynastiet (1368-1644). Drakten ble påbegynt i 1604 og ble overlevert keiser Wanli 13 år etter.

SILKEVEVEN PÅ SKARNES

OPPHENG – HERFRA STYRES TRÅDENE

Rekonstruksjonen er laget av Nanjing Yunjin silkeinstitut og museum. De har opparbeidet seg kompetanse på den gamle vevkunsten og kan på den måten gjenskape de historiske draktene og brokadene for kinesiske museer. Det er og fra dette instituttet der kommer vevere til Skarnes, som kan demonstrere kinaveven sammen med Guo Yaxiang. De berømte Yunjin-brokadene står på UNESCOs liste over immateriell kulturell verdensarv.

Jeg skal ikke gå inn på i detalj hvordan veven virker. Men kort kan en si at renningstrådene er bundet opp i en bestemt rekkefølge. Dette systemet er så hengt opp på toppen av vevstolen. Når disse forhåndsbestemte trådene trekkes opp av veveren på toppen

VEVEREN PÅ TOPPEN AV VEVEN TEKKE I TRÅDENE

DEN ANDRE VEVEREN SITTE NEDE OG LEGGER PÅ PÅSS INNSLAGET

av veven løftes de riktige renningstrådene, slik at veveren som sitter nede kan legge på plass innslaget med gulltråd og riktig farget silkestråd. Jeg fikk vite at for å bli en dyktig vever, er det seks års læretid.

Selve motivet veves på vrangen. Vil veveren se hvordan mønsteret blir, har han et speil under veven som viser dette. Veveren har hele oppskriften i hodet. Her er ingen sjablong å følge.

I boken som Guo Yaxiang og Arild Hagen har skrevet, står det at det tar måneder å sette opp en slik brokadevev, og det forstår en uten å stusse. At der og må være et nært samarbeid mellom de to veverne er og lett å forstå.

MOTIVET VEVES PÅ VRANGEN (FOTO: AGF)

I det store rommet hvor silkeveven står, er der en vevstol til som fortjener oppmerksomhet. Dette er en Jacquard-vevstol. Arild Hagen forteller

JACQUARDVEVSTOLEN

villig om denne vevstolen, som opprinnelig var i bruk på en gård i Odalen. Sammenligner en disse to vevstolene, ser en tydelige likhetstrekk og finner snart ut at de bygger på samme prinsipper. Jacquardvevstolen er gitt i gave til Silkeveven av tekstilkunstneren Tone Hellerud. Norsk Kulturråd har gitt støtte til restaureringen, slik at den i dag kan brukes i prosjektarbeid.

Jeg kan ikke skrive om Silkeveven uten å finne ut hvordan veven havnet her i Norge.

Vevstolen var med i en TV produksjon som handlet om silke. Programmet ble sendt i 2001/2002. Stolen ble stående, og i 2009 startet Silkeveven i samarbeid med Sør-Odal kommune i Hedmark. Takket være et nært samarbeid med Nanjing Yuying silkeinstitut og museum har en kunnet utvikle utstilling med aktiviteter og kulturtilbud.

Mens jeg har prøvd å gjenerindre møtet mitt med Silkeveven, har jeg brukt boken som Guo Yaxiang og Arild Hagen har laget sammen flittig. Den har vært til stor hjelp og inspirasjon. Bokens tittel er: SILKE Et naturprodukt som endret verden (ISBN 978-82-303-1886-7).

Funksjoner i Norges linforening

Styret:

Leder Anne Holth Larsen

Ryggveien 54, 4070 Randaberg
Tlf. 900 30 589

mail: anne.holth.larsen@gmail.com

Sekretær og medredaktør Anne Sofie Brønn

Framveien 16, 3188 Horten
Tlf. 934 87 506

mail: annesofiebronn@gmail.com

Kasserer og redaktør Maigull Appelgren

Raveien 10D 201, 1430 Ås
tlf. 415 21 292

mail: maigull@outlook.com

Styremedlemmer:

Vask og stell av lin, Salg av frø og såpespon

Kathrine Holmegård Bringsdal
Stovelslandsveien 130, 4519 Holum
Tlf. 416 28 189

mail: kathrine.bringsdal@outlook.com

Ansvarlig for hjemmeside

Kristina Bjureke
Rødbergvei 70C, 0593 Oslo
Tlf. 952 00 804

mail: kristina.bjureke@nhm.uio.no

Beredningskontakter (for maskinell beredning):

Hanne Julie Gjendem
Kristian Aubertsv. 22, 0760 Oslo
Tlf. 974 60 304

mail: hanne@hanne-gjendem.no

Anne Holen

Storvegen 2, 2332 Åsvang
Tlf. 473 36 637

mail: ann-hole@online.no

Varamedlemmer:

Medlemsregister Anne Grete Friberg

Leikvollgt. 77, 3208 Sandefjord
Tlf. 911 55 729

mail: annegretefriberg@gmail.com

Unni Garsjømoen

Rognstadvegen, 2090 Hurdal
Tlf. 63 98 76 20

mail: ugarsjomoen@hotmail.com

Valgkomité:

Hanne Julie Gjendem

Kristian Aubertsv. 22, 0760 Oslo
Tlf. 974 60 304

mail: hanne@hanne-gjendem.no

Gro Finnes Klev

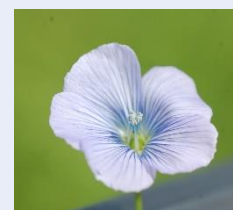
Bispeveien 8, 4325 Sandnes
Tlf. 51 66 09 04/480 07 839

mail: gro.klev@lyse.net

Revisor:

Hege Randsborg

Gjøvik gt. 3A, 0470 Oslo

Norges Linforening
v/Anne Grete Friberg
Leikvollgt. 77
3208 Sandefjord

Er du interessert i å bli medlem?

Årskontingenten er

For enkeltmedlem kr 350

Familiemedlem kr 100

Organisasjoner/bedrifter kr 450

Gå inn på Hjemmesidene våre www.norges-linforening.no og -> BLI MEDLEM

Fyll ut feltene og SEND INN.

Hjemmesider, www.norges-linforening.no

Kontonummer: 1503.10.55900.

Org. nummer: 875334832

ISSN 0803-5547

Redigering: M. Appelgren, A. S. Brønn

Trykk: Vinn Industri Drammen AS www.vinn-drammen.no